

e ora ana ia hereheretia ai ona waewae ki te rino, na wai ra ka hou te rino ki roto i te kikokiko. E peneitia ana ia ka tu mai he manuao, he mea whakahaui mai na te kawana-tanga o Parani kia tikina mai a Tereiwahu kia whakawa tuaruatia. Mahue iho ana i a ia te Motu Rewera, me nga tangata te rewera.

I te whakataunga i a Tereiwahu mo te mate tonu atu ki te Motu Rewera, kore rawa he tangata i whakaaro tera ia e hoki mai ki te Ao-tu-roa, otira no muri mai ka puta he korero hou, rongona ana he mea patu kohuru taua tangata na ona hoa apiha. Ko te kinonga tenei i kino ai te Wiwi, ko te wehenga hoki o te iwi nui. Te tangata tino kaha rawa atu ki te tohe ki a whakawa tuaruatia ano a Tereiwahu, ko tona wahine. I pitihanatia e ia te kawana-tanga, i korero ia ki nga tangata rangitira, ki nga tino roia. Ko tetahi tino tangata ko Hora (Zola) i awhina i a ia, i tuhituhi i te kohuru-tanga i a Tereiwahu ki roto i nga nupapa. I te whakawakanga i tenei, paraia ana ki a puta ki waho o Parani. I te kaha rawa o tenei korero patu ana tetahi o nga tino pono i a ia auo, ara a Piriniha Henare. I te uiuinga a te Hupirini kooti i te hara o Tereiwahu, kua ana kahore he hara o taua tangata ko te pukapuka na Meiha Ehetabeihi ke i tuhituhi, kaati e tika ana kia tirohia ano tona he. I tenei wa i oma a Ehetabeihi ki Ingarangi. Kua korerotia ake te whakahokinga mai i a Tereiwahu ki Parani.

I te taenga mai o tona manuao, e tu ana te marangai, katahi ka whakaungia noatia iho ki te akau, he huna kei rongonga e te tangata, engari i whakaaturia ki tona wahine. I haere mai tona wahine ki te whakatahi i a ia, a i to raua kitenga heoi ano ta raua korero he tangi, he ngunguru, me te matakitaki ano nga hoia tiaki. Te ahua o Tereiwahu rereke, kua hina, kua tino hireki, abakoa ka 39 ano ona tau. Tangi ana ia i tona rongonga i te riri a te iwi mona i muri i a ia, mo te kaha hoki o tona wahine. I nga tau e wha i noho ai ia ki te Motu Rewera kore rawa ia i rongo ki nga korero o te ao.

I tu te whakawa tuarua ki Rene, he taone iti kei te pito ki te tonga o Parani. I mauria ai ki reira, kia kore ai e nui te tangata. I whakakakahuria a Tereiwahu ki ona kahua apiha hoia, ko ona tohu me ona whakapaipai i haehaea ra na tona wahine i tui. I te putanga mai i te whare herehere ki te whare whakawa, i te hokinga hoki, he ope hoia ki te arahi ki te tiaki i a ia, he tupato kei kohurutia e ona hoa riri. Tokorua ona roia ko Temanga (Demange) me Rapori (Lahori), ko etahi o nga tino roia o te Wiwi. Tino kaha atu a Tereiwahu, ki te whakaatu i tona hara-kore; ki te rongo ia i te korero teka, ka whakaboki tonu atu. I te tino

kaha o tetahi ona roia, o Rapori puhia kohuru-tia ana, he whai na te hoa riri kia mate kia riro hoki nga pukapuka. Kaore taua maia i mate, na te takuta i tango te mata. I a ia e takoto mate ana ko Temanga ki te whakahaere, otira kotahi ano te wiki kua maranga, kei te whawhai ano ki nga kai patu i a Tereiwahu. Ko te ao katoa inaianei kei te tatari tonu ki te whakataunga, kei te mea hoki e kore e hapa te ora o Tereiwahu, i te tino kaha ona roia, i te pai o nga korero a etahi o nga pono. I te whaikorero a Temanga i mua atu o te whakataunga, e iwa haora me te hawhe i korero ai ia. He tino whakamiharo te whaikorero a taua tangata, i whakapau e ia tona kaha katoa, kia ora ai tona hoa. I karanga ia ki te Atua kia whakamaramatia nga hinengaro o nga kai-whakawa, o te iwi, kia u ai ratou ki te tika. I te pai o te whaikorero a tona hoa kaore a Rapori i korero. I puta te tino whakawhetia a Tereiwahu ki a Temanga. E wha haora me te hawhe i whiriwhiri ai nga kai-whakawa. Ko Tereiwahu i mauria he ruma ke i mua atu i te whakataunga. I te putanga mai o te-kupu kua kitea te hara o Tereiwahu, a kua whakaritea kia kotahi tekau tau mona ki roto i tetahi pa herehere ai, hotu ana te manawa o te mano o te tangata, ko Temanga i rahi tonu tona roa ki te tangi. Ka tu a Rapori ki runga, ka haere ki te whakaatu ki a Tereiwahu i tona mate. I tonu tangi atu taua roia: i tona awlinga i a Tereiwahu ka ki atu, "Kua whakamatare ano koe, engari kaore e whakahokia ki te Motu Rewera." Te rongonga o Tereiwahu ka karanga, "Whakamarietia taku wahine," ko tona takotoranga ano kua hemo.

I tino mura te riri o te ao katoa ki Parani. I whakaarotia hoki kua tino marama te hara-kore o Tereiwahu. Nga whenua i tino riri ko Ingarangi me Amerika. I patua mai te waea o Ranana, "Whiti ana te poho o Ranana i te whakitatakariri." I mea te Taima nupapa, "Ko te whakataureka-karanga weriweri atu tenei i te ture." I kauwhau nga minita mo te whakaha i te whakataunga. I mea tetahi minita Huaru, "I hara non iho te matenga o te Wiwi i te Tiuka o Werengitana i Wataru, e hara non iho te ratou whakamatenga i Hitana katahi ano ia te mate whakabarabarā, he kohuru tangata." I whakahaere tikanga nga tangata o Amerika mo te patu i te whakakite-kite nui, ara i te Ekipihana ki Parani a tera tau, ko te kara a te Wiwi i tahuna ki te ahi. Ko te kingi o Tiamana i mea kore rawa atu ona piranga ki a Tereiwahu. I whai etahi ope tangata i Itari me Ahitiria kia tukitukia nga tari o te Wiwi i o ratou whenua. Na nga pirihimana i arai. I patu waea nga Paremete o Ahitereiria, me te Niu Tirenī ki te wahine